

THE GLOBAL GOALS
For Sustainable Development

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă

INTRODUCERE

La 25 septembrie 2015, la Summit-ul privind Dezvoltarea Durabilă, 193 de state membre ONU au adoptat *Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă* care cuprinde 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD).

Agenda 2030 a fost elaborată în baza Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului (ODM), care au expirat la finele anului 2015. Problematika abordată de noua Agendă depășește cu mult activitățile ODM-urilor și are ca scop principal eradicarea sărăciei și realizarea dezvoltării durabile. Astfel, pe lângă teme precum eradicarea sărăciei, educația și sănătatea, au fost încorporate și teme noi, precum societățile pașnice și incluzive, lupta împotriva inechității și injustiției.

Printre principalele caracteristici ale ODD-urilor, pot fi prezentate următoarele:

- sunt *universale* și aplicabile în toate țările indiferent de nivelul de dezvoltare;
- cuprind *trei dimensiuni* ale dezvoltării durabile – economic, social și mediu;
- se fundamentează pe drepturile omului, fiind axate pe eliminarea inegalităților și non-discriminare, astfel încât *nimeni să nu fie lăsat în urmă*;
- vizează dezvoltarea sistemelor de colectare a datelor, cu focusare de date dezagregate.

Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă intenționează să direcționeze intervențiile statelor semnatare în 5 domenii de importanță critică pentru omenire și planetă:

POPULAȚIE – eradicarea sărăciei și a foamei, în toate formele și dimensiunile lor, asigurarea pentru fiecare ființă umană a unui cadru favorabil de realizare a propriului potențial în condiții de demnitate, egalitate și într-un mediu sănătos.

PLANETĂ – protejarea planetei de degradare, inclusiv prin consum și producție durabile, gestionare durabilă a resurselor naturale, întreprinderea măsurilor urgente în privința schimbărilor climatice, astfel încât să fie asigurate atât nevoile generațiilor prezente, cât și a celor viitoare.

PROSPERITATE – asigurarea că toate ființele umane se pot bucura de viață prosperă și satisfăcătoare și că progresul economic, social și tehnologic are loc în

armonie cu natura.

PACE – încurajarea societăților pașnice și incluzive, lipsite de frică și violență, întrucât nu poate fi percepută o dezvoltare durabilă fără pace și pace fără dezvoltare durabilă.

PARTENERIAT – mobilizarea mijloacelor și constituirea unui parteneriat global în implementarea Agendei, bazat pe un spirit de solidaritate la nivel mondial și responsabilitate comună, focusat, în special, pe nevoile celor mai sărace și mai vulnerabile state și cu implicarea tuturor țărilor, stakeholderilor și oamenilor interesați.

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă cuprinde un set de **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD)**¹ și **169 de obiective specifice** sau **ținte**, axate pe trei arii principale de dezvoltare durabilă: economie, societate și mediu. Pentru măsurarea progresului în atingerea țintelor ODD-urilor, pentru fiecare țintă au fost aprobați indicatori globali de monitorizare.

- Fără sărăcie** – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
- Foamete „zero”** – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
- Sănătate și bunăstare** – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
- Educație de calitate** – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.
- Egalitate de gen** – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
- Apă curată și sanitație** – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
- Energie curată și la prețuri accesibile** – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
- Muncă decentă și creștere economică** – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

¹ Pentru detalii suplimentare privind ODD, a se apăsa Ctrl+clic pe fiecare imagine

9. **Industrie, inovație și infrastructură** – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației. Industrie, inovație și infrastructură – construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.

10. **Inegalități reduse** – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.

11. **Orașe și comunități durabile** – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.

12. **Consum și producție responsabile** – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

13. **Acțiune climatică** – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

14. **Viața acvatică** – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.

15. **Viața terestră** – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.

16. **Pace, justiție și instituții eficiente** – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.

17. **Parteneriate pentru realizarea obiectivelor** - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Sistemul ONU, consilierii ODD, guvernele naționale, donatorii tradiționali, instituțiile financiare internaționale, actorii din sectorul privat identifică modalități noi și inovatoare de realizare a activităților nefinalizate de ODM-uri, pentru a se asigura că oamenii de pretutindeni au instrumentele și abilitățile necesare pentru a trăi și a se dezvolta în lumea de astăzi.

Bazându-se pe progresele globale înregistrate în ultimele decenii, părțile interesate din întreaga lume - la nivel local, regional, național și global - se pregătesc pentru un efort major pentru implementarea ODD-urilor, fiind impulsionată declanșarea unor acțiuni, atât la nivelul sectorului politico-administrativ, cât și la nivelul mediului de afaceri.

De asemenea, ONU au subliniat că pentru facilitarea implementării și obținerea unor progrese, un rol esențial îl are interconexiunea și implementarea integrată a celor 17 ODD.

PROCESUL DE ADAPTARE A ODD LA CONTEXTUL NAȚIONAL

În contextul angajamentelor asumate de Republica Moldova (RM) prin semnarea Agendei 2030 și în vederea implementării ODD-urilor, a fost desfășurat procesul de adaptare a ODD-urilor la specificul național. În acest scop, prin Hotărârea Guvernului nr.912 din 25.07.2016, a fost instituit Consiliul Național de Coordonare pentru Dezvoltare Durabilă, în calitate de organ consultativ în domeniul dezvoltării durabile căruia i-a revenit și sarcina de a asigura coordonarea și monitorizarea procesului de adaptare și implementare la nivel național a ODD-urilor. Consiliul a fost constituit din prim-ministru, membri ai Guvernului, reprezentanți ai Cancelariei de Stat, ai mediului academic și ai sectorului asociativ.

Procesul de adaptare a Agendei 2030 s-a realizat în parteneriat cu ONU Moldova, în calitate de partener de dezvoltare al RM și Expert-Grup, care a oferit susținere analitică întregului proces. Sarcina a constat în identificarea obiectivelor relevante și prioritare pentru RM, precum și adaptarea obiectivelor pentru a satisface specificul particularităților interne (fără a afecta natura și spiritul țăintelor ODD). Procesul a presupus un exercițiu amplu, inclusiv de consultare cu decidenții de politici și societatea civilă privind identificarea ODD-urilor relevante pentru țara noastră și ajustarea cadrului de politici instituțional și statistic în vederea realizării cu succes a Agendei 2030.

Procesul de adaptare a constat din cinci etape majore:

1. Analiza tehnică a relevanței ODD-urilor (scopurile și obiectivele) pentru Moldova. Obiectivul principal al acestei etape a fost de a înțelege nivelul de corelare între Agenda 2030 și prioritățile de politică internă.

În această etapă, experții au comparat țintele ODD-urilor cu prevederile documentelor de politici interne (Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2020”, strategii sectoriale, programe, planuri de acțiune și planuri de dezvoltare) și au identificat diferențe dintre ODD-uri și prioritățile naționale. Totodată, a fost identificat cadrul instituțional responsabil de implementarea obiectivelor prioritare.

2. Consultarea factorilor de decizie, partenerilor de dezvoltare, sectorului privat și ONG-urilor cu privire la obiectivele relevante și prioritare ale ODD-urilor. Obiectivul principal a fost de a înțelege punctele de vedere ale cât mai multor părți interesate, ajustarea și prioritizarea ODD-urilor.

Au fost desfășurate patru ateliere de consultare cu implicarea în jur de 200 de părți interesate (ministere, agenții donatoare și ONG-uri).

De asemenea, au fost distribuite chestionare de adaptare a ODD-urilor pentru a facilita participarea tuturor părților interesate în stabilirea priorităților ODD-urilor pentru RM.

3. Analiza tuturor interdependențelor dintre toate ODD-urile pentru a identifica obiective centrale, aplicarea cărora creează cel mai mare număr de efecte pozitive asupra celorlalte obiective și astfel accelerează punerea în aplicare a întregii Agende 2030. În acest fel, a fost identificat un set de „Obiective centrale”, care trebuie să fie abordat de către guvern în modul în care alocarea de resurse pentru atingerea acestor obiective să faciliteze realizarea celorlalte obiective.

4. Propunerea recomandărilor pentru integrarea ODD-urilor în planificarea și elaborarea de politici la toate nivelele, pentru a face Agenda 2030 operațională.

A fost identificată lista de ținte ale ODD-urilor adaptate în baza feedback-ului colectat de la părțile interesate și analizată interdependența între toate țintele ODD-urilor.

Au fost elaborate, de asemenea, recomandări pentru integrarea priorităților identificate și a obiectivelor relevante în documentele de politici.

5. Definierea ecosistemului de date pentru ODD-uri și adaptarea indicatorilor globali de monitorizare a ODD-urilor. Din momentul în care țintele ODD-urilor relevante au fost identificate, a fost efectuată o analiză statistică laborioasă în scopul definirii indicatorilor adecvați, care vor fi utilizați pentru a măsura performanța în atingerea obiectivelor specifice.

La această etapă, au fost desfășurate următoarele activități:

- identificarea indicatorilor naționali și compararea acestora cu indicatorii globali ai ODD-urilor;
- identificarea lacunelor în datele naționale care împiedică o monitorizare și raportare adecvată a ODD-urilor, precum și recomandări pentru a atenua lacunele identificate;
- colectarea feedback-ului de la furnizorii / deținătorii / producătorii de date cu privire la identificarea datelor disponibile pentru ODD-uri;
- efectuarea a șase ateliere de consultare cu implicarea în jur de 200 părți interesate (ministere relevante, agenții donatoare și ONG-uri);
- propunerea indicatorilor naționali suplimentari pentru monitorizarea și evaluarea țintelor ODD-urilor naționalizate;
- compilarea bazei de date a indicatorilor ODD.

OBIECTIVUL DE DEZVOLTARE DURABILĂ nr.4

EDUCAȚIE DE CALITATE

ODD 4 *Educație de calitate* este axat pe asigurarea unei educații de înaltă calitate, incluzive și echitabile pentru toți și promovarea oportunităților de învățare pe întreg parcursul vieții.

ODD 4 are drept scop asigurarea ca toți oamenii, indiferent de sex, vârstă, rasă și origine etnică, precum și persoanele cu handicap, migranți, persoanele indigene, copiii și tineri, în special cei aflați în situații vulnerabile, să poată să învețe pe tot parcursul vieții, pentru a-i ajuta să dobândească cunoștințele și abilitățile necesare pentru a utiliza oportunitățile și participarea deplină în societate.

ODD 4 urmărește să promoveze realizarea dreptului fundamental al omului la educație, iar punerea sa în aplicare este esențială pentru implementarea cu succes a tuturor celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă. ODD 4 subliniază faptul că educația reprezintă fundamentul pentru soluționarea provocărilor sociale, ecologice și economice cu care se confruntă astăzi lumea. Mai mult de atât, recunoaște că echitatea în ceea ce privește accesul la o educație de calitate pentru fete și băieți, femeii și bărbați este esențială pentru atingerea egalității de gen, reducerea mortalității infantile, căsătoriei întârziate și dezvoltarea liderilor de sex feminin.

Provocarea, la nivel global, ce ține de implementarea ODD 4 este semnificativă. Circa 61,4 milioane de copii de vârstă școlară primară nu sunt încadrați în sistemul educațional, dintre care 35% trăiesc în 32 de țări afectate de conflicte (2014). Fetele au de 1,5 ori mai multe șanse ca băieții de a fi excluse din școala primară. Situația pentru copiii cu dizabilități în țările în curs de dezvoltare este la fel de inacceptabilă, aproximativ 90% din acești copii nu frecventează școala. În plus, trebuie să se țină cont de faptul că aproximativ 250 de milioane de copii nu ajung în clasa a 4-a sau nu au cunoștințe de bază în citire, scriere și matematică atunci când ajung în clasa a 4-a. Calitatea educației este o preocupare la fel de majoră. În plus, distanța este adesea o barieră pentru copiii din zonele rurale sau de pe insulele mici.

De asemenea, sub egida ONU, au fost întreprinse măsuri de sensibilizare cu privire la noua agendă de dezvoltare durabilă, fapt ce contribuie la o mai bună înțelegere a ODD-urilor și a interconectării acestora, precum și la promovarea cetățeniei globale. Una dintre aceste măsuri lansate de ONU, a fost organizarea *Celei mai mari lecții din lume (World's Largest Lesson: <https://www.tes.com/worldslargestlesson/>)* cu scopul de a învăța și informa copiii despre noile ODD-uri. Lecția s-a realizat în școlile din întreaga lume, pe parcursul unei săptămâni, începând cu 28 septembrie 2015.

Pentru o mai bună integrare și interacțiune cu întreaga comunitate educațională internațională, Republica Moldova a aderat la această acțiune, instituțiile de învățământ preuniversitar fiind încurajate să se alăture inițiativei globale organizate în întreaga lume, în vederea obținerii de progrese, nu doar în ceea ce privește ODD 4, ci și întreaga Agendă 2030.

Totodată, în cadrul procesului de naționalizare a ODD, a fost analizată situația existentă și din domeniul *Educație* și a fost evaluat nivelul de aliniere al ODD 4 la cadrul național, sectorial strategic și de politici și formulată lista obiectivelor și priorităților naționale. Ca urmare a procesului de adaptare a ODD nr. 4 *Educație de calitate* la contextul național, 6 din 7 ținte globale au fost apreciate ca relevante pentru RM (*prezentate în tabelul ce urmează*).

ODD 4. Asigurarea unei educații de calitate și incluzive pentru toți și promovarea oportunităților de învățare pe întreg parcursul vieții

ȚINTELE GLOBALE 2030	ȚINTELE NAȚIONALE	INDICATOR NAȚIONAL	TIPUL INDICATORULUI	Categoria indicatorului (1- disponibil, 2 - parțial, 3 - lipsă, 4 - nu este relevant)	Producător de date	Monitorizare și evaluare
4.1 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții absolvec învățământul primar și secundar gratuit, echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente ale învățării	4.1 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții absolvec învățământul primar și secundar gratuit, echitabil și calitativ, care să conducă la rezultate relevante și eficiente ale învățării	4.1.1. Ponderea copiilor și tinerilor din învățământul gimnazial cu cunoștințe minime în domeniul citirii/lecturii și matematicii (pe sexe)	Global ajustat	1	Ministerul Educației	Ministerul Educației
		4.1.2 Rata de absolvire a învățământului primar, pe sexe	Național	1	BNS	Ministerul Educației
		4.1.3 Rata de absolvire a învățământului gimnazial, pe sexe	Național	1	BNS	Ministerul Educației
4.2 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar	4.2 Până în 2030, asigurarea faptului că toate fetele și băieții au acces la dezvoltarea timpurie de calitate, îngrijire și educația preșcolară, astfel încât să fie pregătiți pentru învățământul primar	4.2.1 Indicele de dezvoltare timpurie a copilului până la 5 ani, pe sexe	Global	1	Ministerul Educației	Ministerul Educației
		4.2.2 Rata de încadrare în educația preșcolară a copiilor în vârstă de 6 ani	Global	1	BNS	Ministerul Educației
4.3 Până în 2030, asigurarea accesului egal pentru toate femeile și toți bărbații la educație tehnică, vocațională și terțiară, inclusiv universitară, accesibilă și calitativă	4.3 Până în 2030, creșterea înrolării în învățământul profesional tehnic și superior accesibil și calitativ	4.3.1 Rata de participare a tinerilor și adulților în educația formală și non-formală pe parcursul vieții, pe sexe (în ultimele 12 luni)	Global	1	BNS	Ministerul Educației
4.4 Până în 2030, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți, care au competențe relevante, inclusiv competențe tehnice și vocaționale, pentru angajare, locuri de muncă decente și antreprenariat	4.4 Până în 2030, creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți cu competențe relevante pentru piața muncii	4.4.1 Ponderea tinerilor și adulților cu cunoștințe TIC, după tipul acestora	Global	3	BNS	MTIC
		4.4.2 Ponderea tinerilor și adulților cu competențe profesionale necesare pentru angajare	Național	3	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	MMPSF

4.5 Până în 2030, eliminarea disparităților între sexe în educație și asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități, populațiilor indigene și copiilor în situații vulnerabile	4.5 Până în 2030, asigurarea accesului egal la toate nivelurile de învățământ și formare profesională a persoanelor vulnerabile, inclusiv a persoanelor cu dizabilități și copiilor în situații vulnerabile	4.5.1 Indicele de paritate pe niveluri de educație (sexe)	Global ajustat			
		4.5.1.1 Primar	Global ajustat	1	BNS	Ministerul Educației
		4.5.1.2 Gimnazial	Global ajustat	1	BNS	Ministerul Educației
		4.5.1.3 Secundar treapta II	Global ajustat	1	BNS	Ministerul Educației
		4.5.1.4 Terțiar	Global ajustat	1	BNS	Ministerul Educației
4.6 Până în 2030, asigurarea faptului ca toți tinerii și o proporție substanțială a adulților, atât bărbați, cât și femei, dispun de competențe elementare, precum alfabetizarea și aritmetica elementară	Nu este relevant	4.6.1 Ponderea populației cu un anumit nivel de competențe funcționale de scriere și citire, pe sexe	Global	4		
4.7 Până în 2030, asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, inclusiv, printre altele, prin educația pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă	4.7 Până în 2013, asigurarea că toți elevii/studentii obțin cunoștințe și competențe necesare pentru promovarea dezvoltării durabile, stilurilor de viață durabile, drepturilor omului, egalității de gen, a culturii păcii și non-violenței, cetățeniei globale și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă	4.7.1 Module privind i) dezvoltarea durabilă, ii) drepturile omului, iii) egalitate de gen, iv) educația sexuală etc., în politici educaționale, curricula, perfecționarea profesorilor, evaluarea studenților	Global	3	Ministerul Educației	Ministerul Educației

Prin aderarea la ODD, RM s-a angajat să contribuie la realizarea unei educații de calitate, cuprinzătoare și echitabile pentru toți.

În rezultatul comparării agendei naționale cu țintele ODD, documentele de politică națională prin care urmează să se asigure implementarea ODD 4 sunt, în principal, următoarele:

- Strategia națională de dezvoltare „Moldova 2020”;
- Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 „Educația 2020”;
- Strategia națională de dezvoltare a sectorului de tineret 2020 și a Planului de acțiuni privind implementarea acesteia;
- Strategia națională privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017-2021;

- Strategia de mediu pentru anii 2014-2023 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia;
- Strategia de dezvoltare a învățământului vocațional/tehnic pe anii 2013-2020;
- Planul de acțiuni pentru restructurarea rețelei instituțiilor de învățământ profesional tehnic pe anii 2015 - 2020;
- Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020;
- Planul de acțiuni pe anii 2015-2017 pentru implementarea Programului de dezvoltare a educației incluzive pentru anii 2011-2020;
- Programul național și Planul de acțiuni pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române în instituțiile de învățământ general cu instruire în limbile minorităților naționale 2016-2020;
- Programul pentru integrarea problemelor îmbătrânirii în politici;
- Strategia sănătatea, dezvoltarea și bunăstarea copiilor și adolescenților în perioada anilor 2015 – 2020 (proiect);
- Strategia pentru asigurarea egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pe anii 2016 – 2020 (proiect);
- Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului (proiect).

În aceste condiții, Ministerul Educației este autoritatea administrației centrale de specialitate care are sarcina de organizare și coordonare a procesului de realizare a ODD 4. Alături de alte autorități publice, ministerul urmează să se intervină în politicile promovate în vederea asigurării implementării acestui obiectiv și asigurării progreselor de implementare. Principalele sarcini plasate în fața Ministerului Educației pentru a fi asigurată realizarea țintelor ODD 4 în conformitate cu Agenda 2030 ar fi următoarele:

- cartografierea priorităților și obiectivelor naționale în vederea integrării țintelor ODD 4 în politicile naționale, sectoriale și intersectoriale promovate și planurile de naționale existente;
- formularea recomandărilor cu privire la dezvoltarea mecanismelor de implementare și identificarea mijloacelor corespunzătoare realizării țintelor ODD 4;
- înaintarea recomandărilor pentru integrarea țintelor ODD 4 în planificarea și elaborarea politicilor la toate nivelele, precum și în legislație;
- consolidarea sistemului de monitorizare a progresului de implementare a ODD 4, inclusiv prin eliminarea decalajului identificat cu privire la date;
- organizarea activităților de promovare, comunicare și familiarizare a comunității educaționale cu țintele ODD 4.